

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

MINISTERUL DOMENIILOR

Serviciul Silvic

III

Am constatat în numărul trecut că un hectar de teren împădurit în Dobrogea costă pe Stat 585 lei și 50 bani, adăugând că nu se coprinde în acest cost decât banii ghiață, dați pentru lucru însine, pentru manoperă, și că din cele 634 hect. numai 120 sunt păduri formate, — cum vor fi și aceste — restul e o plantație ténară de 1-3, ani în stare herbacee, cum ea se presintă în fața ochilor ori-cui, la Hasancea, pe care mâine poimâne, o singură scântee, fie de la vre-o mașină a trenului ce trece prin mijlocul ei, o poate distruge radicalmente, cum s'a întâmplat altădată cu miile de pogoane de pe bărăganul Ialomiței, Hăgeni și altele.

N'am cuprins în această socoteală nici decile de mii de lei cheltuiți până la anul 1886, — numai în anul 1880, s'a ordonat o singură dată 10,000 lei — nici valoarea muncii în natură a sutelelor de căruțe și miilor de brațe întrebuintate în primii ani ai ocupațiunii cu adusul și plantatul la Medgidie, Mangalia și Constanța și arbuștilor sălbatici scoși din pădurea Babadagului. N'am prețuit nici valoarea țărilor de prestație întrebuintate în același scop: cu aratul și sămănatul în anul 1886 a 8 pepenieri cu 120 hect. sămănată directă la 16 sate din plasa Med-

gidie și atâtea alte arături, sămănaturi și înșănțuiri făcute de giaba până la 1886 și de atunci încôce, la atâtea comune, unde se acuzați locuitorii că *pun pueți cu vârful în pământ!* și de aceea n'ați reușit. N'am cuprins în acel cost de 585 lei de hectar nici dobânda banilor, nici lefurile personalului dirigent și de administrație cu diurnele Picégilor din Minister, precum nu am socotit nici venitul pierdut al celor 3000 hectare întrebuintate.

Dacă s'ar aduna și estima în bani toate aceste valori pierdute s'ar vedea că cele 120 hectare pădure reușită, Comarova și Murfatlar, hai să dicem 300 cu Caraomer cu tot, cu câtă ni se prezintă astăzi serviciul silvic, după 25 de ani, costă pe Stat atâta cât nu e vrednic întreg serviciul central.

Și toate aceste din ce cauză?

Pentru că nu s'a găsit nici un silvicultor în Minister care să spue, și să *i se treacă cuvântul*; că Dobrogea nu e Ciuperceni din Dolj; că o pădure de salcâm se face aici în două feluri, prin sământă, direct, când pământul e țelină și prin urmare nu e supus inerbării, prin plantație de pueți, în cas contrar, în teren arat, prășit în toți primii ani, până la complectarea masivului; — să dispue să se facă aici un hectar, mâine două, poimâne 10, 20, 50, 100, două sute, și așa mai departe la fie-care ocol, mergând până, cum ar dicta o cel mai elementar bun simț gospodăresc.

Unii cei cu *nuelele, ostrețele*, și

aracii de nuc, din primul tarif de vânzarea lemnelor în Dobrogea, au adoptat sistemul cu pueți sălbatici, din pădure, prin 1880; alții au dispus din cabinet și s'ați trimis 3000 kilogr. salcâm și ailanthus, să se samine într'o singură primă-vară, a anului 1886; iar cei mai din urmă, mai iscusiți, având sub ochi *un milion*, fond al plantațiilor comunale și de împăduriri, *au orbit!* Numai această orbire — noi nu dicem alt imbold — i-a putut face să începă într'un singur an sau cel mult în două primăveri, plantarea a 2500 hect. deodată, din care 540 la Murfatlar, 560 la Carakioi, vre-o 360 la Caranasuf și 700 hect. la Dracu și praznic, Caraomer, distanță de peste 100 kilometri, plus Tuzla și Comarova, cu un singur *dirigent* al lucrărilor fără nici un alt ajutor sau brigadier, dar care mai avea și un ocol domeniial.

De unde erau să iea atâtea pluguri, atâți maeștri de plantat și privegheat atâta lume, pentru prășit și plivit? și fără un bordei în localități, fără un puț de apă la Caraomer sau Carakioi??

N'a fost o orbire? — dacă nu curată nebunie a celor șapte pite?? Căci șapte erau posturile de serviciu, incredințate unui singur conducător. Admițând totă curățenia sufletului și că operatorul dela fața locului, ca și șeful dirigent din București, n'ar fi făcut nici un popaz, vara întreagă, la un birt, la o cafenea, la un club, ci ar fi fost vecinic pe drum, era omește posibil să duci atâtea lucruri la bun sfârșit?

Pe cine să învinăvăm noi, dacă nu pe onoratul serviciu central care a dispus așa?

Ađi, acest serviciu a cădut din lac în puț.

Ađi, că au înființat Regiunea compusă din un inspector și trei domni Silvicul'ori Șefi, unuia măcar din ei nu i se acordă creditul unui avans de 1000 lei, ci trebuie să facă ștatul de prezență al lucrătorilor cu *điua*, pe care să-l trimită Ministerului să-l verifice și aprobe, și numai în urmă să vie plata. Iși poate ori-cine închipui ce lucrători cu *điua* au, și ce autoritate trebuie să aibă dirigenții asupra lor și ce lucru se poate face.

Fapt este că toți lucrătorii i-a părăsit; astă-đi lucrează cu soldații, în locul lucrătorilor deprinși.

Din această cauză nici o mirare că buruenile pot fi deja mai mari în perimetre decât arbuștii, și că prin urmare un nou fiasco complet avem în perspectivă.

Încă odată, pe cine să acuzăm noi, cari suferim atâta din lipsa de păduri?

Pentru a învedera încă odată cât de slab e acest serviciu, să-l cumpărăm cu acel al podurilor și șioselelor. Conducătorii acestui serviciu au tot-deauna avansuri — și Sivicul'orii nu? Nu suntem în aceeași țară? Cum??

Pentru că inginerii Lucrărilor publice au știut și s'au silit să capete înlesniri de forme, pe când obrazele din vârful piramidei sociale a Silvicul'orilor sunt niște simple figuri.

Poate lumea să se mișce alături sau la picioarele lor, să clădească ori-ce: serviciul domonial al pescăriilor, viticol, zootehnic, minier, al apelor, sau așa ceva! pe ei nimic nu-i clatină din vârful piramidei, mai nimerit ar fi să ădicem, D-zeu să ne ierte, din vârful copacilor.

Ei domnese de sus peste cele 3 ocoale ce și-au lăsat, din 15 și 25 câte erau pe vremuri, când însă nu era și o regiune și peste cei 100 de gardieni fără nici un brigadier al celor 136.000 hectare de păduri ce au în Dobrogea peste tot în exploatare și alt-ceva nimic.

Ei erau absenți pe când se împărțea duhul în rostuirea lucrurilor din Minister.

Noroc că le vine acum d-l St. Hepites, directorul institutului meteorologic — bine că nu regretatul d-sale părinte, homeopatul octogenar venerat de toți Brailenii D-rul Hepites — să le deschidă ochii — și drumul la păduri.

Și aceste figuri, totuși s'au mișcat odată: când a fost vorba să se fieceze alte lefuri, cu ocazia Reorganizării Ministerului, cerând fiecare leafă de 1500 lei pe lună, și se mai mișca din când în când, când e vorba de vre-un titlu onorific de *Inspector* pentru atâtea isprăvi ce fac!

Atâta incurie nu poate fi de cât blestemul Călugărilor și al Dobrogenilor cărora li s'au confiscat drepturile *ab antiquo* la păduri. — Dar pe altă-dată acest subiect.

P. Grigorescu.

CRONICA

Guardienii cetății Constanța sunt de o strășnicie disperantă! Nici un cântec din lume nu-l poate adormi, nici mierea cea mai cristalină nu-l poate îndulci.

Fără voia pajurei cu două capete de la ultima alegere din 3 Noembrie anul trecut, cu cel-laltă 8 tovarăși, foști și viitori păđitori credincioși ai porților Constanței, dintr'o parte, și a altor nouă inși, în cap cu fostul comisar comunal D. Balaș, de cea-l-altă, nimenea nu poate intra să mișce o piatră din vechile ruine ale municipiului Tomis.

Toate precauțiunile ce ai lua, spre a înșela vigilența lor neadormită, toate sfortările ce ai face, spre a învinge ređutabila lor rezistență, rămân zadarnice, zdrobite de agerimea minții și euragiului ce desvoltă în apărarea intereselor acestui fericit colț de țară, ori de câte ori se simte vre-un pericol din afară.

Cel din urmă fapt eroic al trezilor strejeri — near părea rău să fie cel din urmă — este telegrama lor protest către d-l Lascar, ministru de interne, venită tocmai la timp, spre a scăpa de lovitură,

orașul d-lor Z. Weinstok și cel-l-alti autohtoni ca dînsul.

Păcat că acest protest, în capul căruia e iscălit d-l General D-tor. Georgescu, începe cu o *minciună*, că «chestia apei a *resolva*» intrând în tratative cu direcția C. F. R. care ea singură nu are apă nici suficientă nici potabilă, și încheie cu o prorocie de-ale adene prevădătorului Căpitan Niculescu, cel din urmă iscălit, că finanțele comunei vor fi compromise pentru tot-deuna; almintre ne întreg conținutul, unde d-nii M. Coiciu, Malcoci Petrescu, Ion Bănescu, O. Despoti, Hagi Gheorghiu, ne spun, între alte frumuseți că, «datoria de peste 700 mii lei a comunei e datorită unei administrațiuni ușoare», este de o adorabilă uitucie bătrânească.

Suplicanții vor face haz când vor afla că sub d-l Koiciu s'au cheltuit împrumutul d-lor Holban și Belcic de 400 mii lei, pentru școlă, primărie, spital și linia de garaj, iar că 300 mii lei s'au contractat pentru trottoare pe când erau consilierii d-nii Malcoci Petrescu, Ion Bănescu și Ath. Hagi Gheorghiu, și că tot sub d-nialor s'au cheltuit mare parte din cele 180.000 lei, de giaba, pentru sondagele de la Caragea-Dirmen; sub primarul actual necheltuindu-se de cât 2000 lei pentru cele de la Anadolchioi, de unde apa se va aduce.

Admirabil; frumos de tot: d-l «Lascar» ministru de interne, să suspende legea înfrumusețării orașului, pe care a sprijinit-o în Cameră, la o parte să numai lase orașul pe mâinile actualei administrațiuni comunale, ci să aducă în capul lui, incredințându-l destinele și milionul d-nilor «M. Koiciu și I. Bănescu, cel dintăiu *nașul* Caragea-Dirmenului, edil *non-plus-ultra* spre Anadolchioi, și secundul un financier de forță, pentru că tot ei au cheltuit și cei 700.000 lei, deși în mod «ușor» și «pentru lucrări ce nu erau de prima necesitate»!

Și D-l ministru le pune petiția «La dosar»! Las'că-or scoate-o ei d'acolo și curăți de praf când le-o veni la îndemână *cerberilor*.

Z

O întâmpinare

Spre recpins la eele ce am scris în numărul trecut imprimând protestul celor 18 către d-l ministru de interne, am primit de la d-nul Lt. Colonel D-r. A. Zisu, fost consilier comunal, o lungă scrisoare, căreia, în partea în care nu tratăză despre lucruri încă neatrinse de noi, ne simțim obligați al da curs, deși nu rezultă de nicăeri că d-l Doctor ar fi obligat a vorbi în numele persoanelor vizate.; dinpotrivă

În partea 2-a d-l Doctor ergatează asupra numărului de 18, subscriitorii protestului, și 14000, numărul locuitorilor orașului, susținând că majoritatea locuitorilor ar fi cu subscriitorii petițiunii, la o probă ce s'ar face.

Maî... *später* nu dicem că e imposibil; pentru deocamdată cestiunea a fost tranșată la 3 Noembrie; iar noi n'avem loc și vreme de ergotage; maî ales că însuși d-l Doctor dice: «să lăsăm aceste reflecțiuni care nu sunt tocmă plăcute».

Iată cum închee d-l Doctor scrisoarea d-sale în privința persoanelor, deși asupra căroră, fără mandatăm d-lui Doctor *unica-dată* satisfacțiunea de a le apăra.

«Ziceți că d-nii Kefala, Gioca și Weinstoc sunt streini. Dar oare ei nu sunt locuitori, proprietari aci și aceștia credeți că nu au dreptul de a cere apă să bea, eu cred că da și nu cred că D-ta să fii de altă părere. Atunei care a fost sensul menționând că sunt streini? Sensul a fost că nu e permis acestor *streini* să dică despre Primarul orașului că «*a pornit o la București*», nici să-i ceară ministrului să nu-i aprobe «ridicarea sumei de o jumătate milion»; acesta fiind numai tréba cetățenilor. Eată sensul:

Despre Căpitanul Niculescu diceți că aserțiunea ce am făcut, că le-a fost rușine căpeteniilor de astă toamnă a-l pune pe listă, este un *neadevăr*. — Căpitanul Niculescu este iubit și stimat de noi ca și de altă lume și ca atare l'am rugat cu multă insistență de a figura pe lista noastră, dar numai hotărârea sa nestrămutată a făcut ca numele său să nu fie ală-

turi de ale noastre.» — Cu atât maî bine dacă e așa.

«Qualificațiunile de «insulte, furie și violență» cu care am fi procedat contra petiționarilor, nu vile putem ținea în seamă, pentru respectul ce ne datorim nouă și cetitorilor, neobișnuiți cu asemenea limbăgiu în ziarul nostru.

Despre rest, vom putea discuta maî târziu, când vom face aprecierile noastre asupra enunțierilor de fapt, cuprinse în petiție, enumerânduși cauzele, între cari și ale *cartelului de apă*, pentru cari apa Dir. C. F. nu s'a putut aduce până acum.

Informațiuni

Consiliul comunei Constanța e convocat în ședința extra-ordinară pe ziua de 17 eurent, spre a rezolva 22 cestiuni la ordinea zilei, între cari asupra ofertei d-lui inginer Visin, autorul proiectului de canalizarea orașului București pentru întocmirea unui proiect de canalizarea orașului; asupra ofertei d-lui inginer A. Saligny pentru proiectul de consolidarea malurilor mării (partea de Nord-Est); asupra ofertei d-lui inginer Maimarolu asupra proiectelor definitive pentru Cazino, hală și abator și asupra ofertelor d-lui arhitect Daniil Renard pentru a) încredința studiile planurilor și supravegherea lucrărilor Cazinului, abatorului și halei ce se vor construi în oraș, și în fine asupra realizării împrumutului de un milion și vânzarea obligațiunilor de jumătate milion.

Informațiuni precise, dela fața locului, ne autorisă a face următoarea comunicațiune: Adâncirea puțului uzinei Dir. C. F. de la Anadolehioi, la care se lucrează de câte-va zile, în vederea alimentării orașului cu apă, propusă Direcției de către Primărie, a dat rezultate escelente. S'a dat peste un strat de nisip cu așa abundență de apă că se poate scoate în 24 de ore 2500 metri cubi de apă cel puțin, întreit maî multă de cât ar trebui Constanței într'un period de 10 ani.

Prin urmare soluțiunea adoptată de consiliul comunei Constanța e nu se poate maî bine cuvintată.

Consiliul comunei autorizase pe d-l Primar a vinde acțiunile jumătăței de milion, realizat acum la Casa Creditului comunal și județian, cu prețul de 96 lei 50 bani suta, la Casa de Depuneri și economie; dar d-l primar a găsit în comerțiu să vîndă aceste acțiuni cu 99 lei, prin urmare un câștig realizat de d-l primar Georgescu de 12.500 lei. Succesul e cu atât maî mare cu cât acum doi ani tot într'o asemenea operațiune obligațiunile conversiunei împrumutului vechi n'au putut fi plătate decât cu 80 lei suta pe când cursul lor era de 82 suta. — Ce maî zic acum, adversarii d-nului Christea Georgescu?

Lucrările de aprovisionarea materialului pentru Palatul administrativ vor începe zilele aceste. Lucrările de construcție, esecutate în regie, cum am maî spus și după cum a încuviințat și consiliul județian în ședința sa extra ordinară de acum câte-va zile, vor începe poate peste o lună, după ce vor fi introduse în planuri niște modificări de dispoziție generaă și la pavilionul din mijloc, destinat pentru locuința prefectului, eventual găzduirea Augustei Familii Regale, pentru când vine în Constanța, și anume mărirea salo-nului de recepțiune și alte modificări la care lucrează acum arhitectul angajat a conduce lucrările, d-l Daniil Renard, deja venit în Constanța.

Citim în ziarul *Conservatorul*, de la 13 eurent următoarele:

Între lucrările proiectate pentru înfrumusețarea și transformarea Constanței, sunt în primul rînd reconstruirea și lărgirea actualului bulevard de pe malul mării, care de alt-fel este singura atracție și loc de plimbare al orașului, și clădirea unui casino.

În ce privește bulevardul, suntem în măsură de a vă da următoarele amănunte:

Actualul bulevard va fi menținut;

paralel cu el și în linie dreaptă de la hotelul Carol și până la port, dar la un nivel de 5 m. d'asupra nivelului mării, se va construi un al doilea bulevard, larg de vre-o 30 m., prevăzut din spre larg cu un parapet de piatră și cu «anrocamente» pentru a înmuia tăria și furia valurilor.

Panta ce va rezulta între aceste două bulevarde cu niveluri deosebite, va fi plantată și prevăzută cu scări de comunicație.

Pe noul bulevard se va construi casinul, prevăzut cu o largă terasă pe stâlpi și care va înainta în largul mării. La ambele extremități ale terasei se vor amenaja scări de fier pentru abordagiul bărcilor.

Adăogăm că lucrările noului bulevard se vor face prin direcțiunea portului Constanța, ceea-ce este o garanție de soliditate, de eleganță și de efinătate».

Adăogăm din parte-ne spre sciința onor. confrate, că aceste lucrări sunt proiectate de d-nul Se. Vîrnav, prefectul județului, cum și acele ce mai resumăm mai sus și mai jos, părându-ne bine că redacțiunea numitului important ziar revine la sentimente mai adevărate, în ceea-ce privește administrația d-lui Vîrnav.

Maî cetim în *Voința Națională* de la 12 curent următoarele:

«In anul trecut s'a construit în județul Constanța, din inițiativa și stăruința d-lui prefect Se. Vîrnav, un număr de 8 școale rurale și una urbană în orașul Hirșova.

Șapte din aceste școale rurale și anume acelea din comunele Canara, Cierăcei, Cavargic, Saraiu, Băltăgești Taspunar și Haidar sunt cu câte o singură clasă, iar una cea din Anadolkiol, cu două clase.

In anul curent se construiesc următoarele școale:

Mangalia, cu 4 clase, Oltina cu 3 clase; Mârleanu cu 2 clase.

Apoi școalele rurale cu o singură clasă la: Hasancea, Calfa Boascic, Pantelimon, Dueran, Ostrov, Hagilar, Daulukioi, Calfachioi, Enge-Mahale, Cara-Omer, Docusacci, Musurat, Saragea, Satu-Notu, Caciamac, Caratai, Alacap,

Dobromir din del, Esekioi, Aliman și Nastradin.

Aceste școale se construiesc fără nici un ajutor din partea Statului, județului sau a Casei școalelor, ci numai cu din economiile bugetelor comunale și din subscripțiunile voluntare ale locuitorilor.

Localurile sunt de piatră, sau de cărămidă cu soclu de piatră, pardosite cu lemn și acoperite cu țigle. Fie-care școală are o sală de clasă pentru 70 copii și 4 odăi pentru învățator.

D-l Odisea Despoti, unul din subscriitorii petițiunii ne-a declarat că dacă ar fi știut ceea-ce petițiunea conține, în afară de o cerere pentru aducerea apei, n'ar fi scris'o, mai adăogând că nu va mai subscrie nici odată petiții de asemenea natură.

Acest din urmă adaus ar spune mult celor ce se îndeletnicesc cu asemenea pantahuze, dacă ar ști să tragă consecințele adevărate din asemenea lecții.

Divizia activă a Dobrogei, de sine stătătoare până acum, a trecut sub Comandamentul Corpului II-lea de armată din București.

Marți seara a sosit din București d-l ministru de resbel D. A. Sturdza cu d-l General Eracle Arion, comandantul zisului Corp de armată, asistând la manevrele militare făcute de armata Diviziei active din Constanța la Canara, în zilele de Mercuri și Joi, după care d-l General Arion a inspectat trupele Vineri, și a plecat ieri Sâmbătă la Ostrov, iar de acolo se va duce la Tulcea.

Eată rezultatul bănesc al *serbărei școlare* date în scopul unei excursiuni a elevilor gimnaziului local, rezultat care e destul de frumos, mulțumită stăruinței d-lui Director Dumitrescu, organizatorul serbărei.

S'aun seos 1000 bilete; dintre acestea s'aun dat 615: 90 a 3 fr. (4 gratuit), 110 a 2 fr. (8 gratuit) 184 a 1 fr., 231 a 50 bani, pe a ceea urma să se încasese 789 lei 50 b. 28 (valórea biletelor gratuite), adică 761 lei 50 bani.

S'aun încasat până la 30 Maiu

(când s'a făcut socoteala de corpul profesoral al gimnaziului) suma de 680 lei (5 oferiți de d. Vîrnav); din aceștia scăzând cheltuielile (pentru care s'aun prezentat acte justificative) 40 fr. și 75 b., rămîneau 639 fr. 25 bani. De la 30 Mai încoace s'aun mai încasat 52 lei, deci în total avem 691 lei 25 bani. Restul nu s'a achitat. Biletele nevîndute s'aun prezentat și distrus de conferința profesorilor la 30 Maiu.

Bibliografie.—Am primit la redacție broșura **Un Dobrogean de bastină despre Dobrogea** de Constantin Benderli, de curând tipărită în tipografia G. A. Lazărean din București, prețul 40 bani, de vinzare la librăriile din Constanța.

Broșura e cât se poate de interesantă și admirabil de bine scrisă, pentru care aducem aci toate sincerile noastre felicitări distinsului tîner al elitei sociale dobrogene.

Vechea familie Benderli din Constanța fiind dintre acele ce de la început s'aun alipit cât de strîns de cauza românească în Dobrogea, după cum toată inteligența Constanței o cunoște nu ne surprinde de loc că descendentul regretatului Benderli desvoltă acum sentimente de atît adevărat patriotice.

D-l Benderli stăruie a se acorda Dobrogenilor drepturile politice și desvoltă necesitatea acordării acestor drepturi din mai multe puncte de vedere, toate foarte bine studiate și întemeiate, făcând o mare învinuire Statului român că a neglijat un pătrar de secol această însemnată cestiune.

Vom reveni cu resumate și citate spre a se vedea decît merit este această broșură.

Din eroare s'a publicat între subscriitorii petițiunii numele d-lui S. Petrescu în loc de I. Petrescu.—Rectificăm.

INCĂNTĂTOR

este un obraz fin curat, o înfățișare fragedă și trandafirică, o piele albă, catifelată și un teint strălucitor.

Toate aceste le produce

Sapunul Lapte de Crin

din RADEBEUL
al Casei Bermann & C-ie
RADEBEUL-DRESDA

Marca fabricii: UN CAL DE LEMN
Bucați lei 1-50

De vinzare la: I. & J. Lascaris și M. Berroviel. — Constanța.